

Sygn. akt IV Ka 129/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący:	SSO Waldemar Majka (spr.)
Sędziowie:	SSO Elżbieta Marcinkowska SSO Ewa Rusin
Protokolant:	Ewa Ślemp

przy udziale Barbary Chodorowskiej Prokuratora Prokuratury Okręgowej,

po rozpoznaniu w dniach 24 marca 2015 r. i 12 czerwca 2015 r.

sprawy z oskarżenia posiłkowego subsydiarnego Fundacji Ochrony (...) i (...) w P.

przeciwko **W. W.**

synowi F. i A. z domu J.

urodzonemu (...) w M.

oskarżonemu z art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt - w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2011 roku (Dz. U. z 2003 roku, Nr 106, poz. 1002 ze zm).

na skutek apelacji wniesionych przez obrońcę oskarżonego i prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Kłodzku

z dnia 27 października 2014 r. sygnatura akt VI K 895/12

I. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. R. Ś. z Kancelarii Adwokackiej w K. 619,92 złotych tytułem kosztów nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

Sygnatura akt IV Ka 129/15

UZASADNIENIE

Oskarżyciel posiłkowy subsydiarny - Fundacja Ochrony (...) i (...) w P. - wniósł akt oskarżenia przeciwko W. W. oskarżając go o to, że co najmniej od 2005 roku do końca maja 2011 roku w Ś., znechał się kolejno na czterech psami wabiącymi się K., A., C. i L., w ten sposób, że utrzymywał psy w niewłaściwych warunkach bytowania i w stanie rażącego niechlujstwa, to jest poprzez przetrzymywanie psów w niewłaściwych warunkach, nie zapewniając im

możliwości niezbędnego ruchu, bez odpowiedniego pożywienia, leczenia i profilaktyki, a także niezapewnienia psu K. opieki medycznej w związku z podpaleniem, do którego doszło w dniu 28 grudnia 2010 roku w wyniku, czego psy były narażone na cierpienia fizyczne i psychiczne, a dodatkowo u psa K. czyn oskarżonego doprowadził do zaniku mięśni głowy, złamanego palca lewej łapy przedniej, zerwanie więzadła łokcia łapy prawej, złamanie lewej strony kości miednicy, wytarcia zębów, wychudzenia, natomiast u psa C. do odwodnienia i skrajnego wychudzenia, powiększenia powłok brzusznych, zapchlenia i zagnieżdżania się kleszczy na skórze psa;

to jest o czyn z art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt – w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2011 roku (Dz. U. z 2003 roku, Nr 106,

poz. 1002 ze zm.)

Wyrokiem z dnia 27 października 2014 roku (sygn. akt VI K 895/12) Sąd Rejonowy w Kłodzku:

I. Oskarżonego W. W. uznał za winnego tego, że w okresie od 2005 roku do końca maja 2011 roku w Ś., województwa (...), znęcał się kolejno na czterech psami o nadanych im imionach K., A., C. i L., w ten sposób, że utrzymywał je w niewłaściwych warunkach bytowania i w stanie rażącego niechlujstwa, w tym i również poprzez przetrzymywanie ich w niewłaściwych warunkach, nie zapewniając im możliwości niezbędnego ruchu, bez odpowiedniego pożywienia oraz leczenia i profilaktyki, a także niezapewnienie psu o nadanym imieniu K. opieki medycznej w związku z podpaleniem go w dniu 28 grudnia 2010 roku, wskutek czego psy były narażone na cierpienia fizyczne i psychiczne, a ponadto u psa o nadanym imieniu K. doszło do zaniku mięśni głowy, złamania palca lewej łapy przedniej, zerwania więzadła łokcia łapy prawej, złamania lewej strony kości miednicy, wytarcia zębów, wychudzenia, a natomiast u psa o nadanym imieniu C. doszło do odwodnienia i skrajnego wychudzenia, powiększenia powłok brzusznych, zapchlenia i zagnieżdżania się kleszczy na skórze jego, to jest popełnienia występku określonego art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt - w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2011 roku (Dz. U. z 2003 roku, Nr 106, poz. 1002 z późn. zm.) i za to na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt - w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2011 roku (Dz. U. z 2003 roku, Nr 106, poz. 1002 z późn. zm.) wymierzył karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności.

II. Na podstawie art. 69§1 i 2 kk w zw. z art. 70§1 pkt 1 kk wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności oskarżonemu warunkowo zawiesił tytułem próby na okres lat 3 (trzech).

III. Na podstawie art. 73§1 kk w okresie próby oddał oskarżonego pod dozór kuratora sądowego.

IV. Na podstawie art. 35 ust. 5 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt - w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2011 roku (Dz. U. z 2003 roku, Nr 106, poz. 1002 z późn. zm.) orzekł wobec oskarżonego W. W. na rzecz Fundacji (...) w P. nawiązkę w kwocie 1.000 (jednego tysiąca) złotych.

V. Zasadził od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. R. Ś. kwotę 3.523 (trzy tysiące pięćset dwadzieścia trzy) złotych tytułem nieopłaconej, a udzielonej z urzędu pomocy prawnej oskarżonemu W. W..

VI. Zwolnił oskarżonego w całości od ponoszenia kosztów sądowych zaliczając wydatki poniesione w sprawie na rachunek Skarbu Państwa.

Ze wskazanym wyrokiem nie pogodził się obrońca oskarżonego zaskarżając wyrok w całości na korzyść oskarżonego zarzucając:

1. obrazę prawa materialnego polegającej na błędnej wykładni przez przyjęcie, że przestępstwo z art. 35 ust 1 ustawy o ochronie zwierząt z dnia 21 sierpnia 1997 roku można popełnić działając z zamiarem bezpośrednim lub ewentualnym, podczas gdy prawidłowa wykładnia tego przepisu wskazuje, że przestępstwo to może być popełnione tylko w zamiarze bezpośrednim;

2. obrazę art. 4, 5 § 2, 7, 410, 420, 424 § 1 pkt 1 i 2 i § 2 oraz art. 457 § 3 kpk przez pominięcie dowodów przemawiających na korzyść oskarżonego i dowolną ocenę zebranych dowodów i poczynienie ustaleń sprzecznych z zebranymi dowodami oraz nierozstrzygnięcie niedających się usunąć wątpliwości na korzyść oskarżonego.

Wskazując na powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu.

Ze wskazanym wyrokiem nie pogodził się również Prokurator Rejonowy w Kłodzku zaskarżając wyrok w całości na korzyść oskarżonego zarzucając:

I. rażąco obrazę prawa materialnego a mianowicie art. 35 ust 1 cytowanej ustawy wyrażoną w postaci błędnej wykładni prawa poprzez przyjęcie, że do znamion zarzucanego oskarżonemu czynu umyślnego należy postać zamiaru ewentualnego (wynikowego) podczas gdy przestępstwo przypisane oskarżonemu z uwagi na swoje brzmienie leksykalne (i ugruntowaną wykładnię) może być popełnione tylko w zamiarze bezpośrednim, a która to wykładnia skutkowałą uznaniem, że wypełnił on swoim zachowaniem znamiona zarzucanego czynu zabronionego i przypisaniem mu sprawstwa.

II. błąd w ustaleniach faktycznych rzutujący na treść powyższego rozstrzygnięcia wyrażony w błędnym poglądzie, że oskarżony poprzez rażąco niechlujne utrzymywanie psów nazwanych : K., A. C. i L. oraz przytrzymywanie ich w niewłaściwych warunkach związanych: z brakiem odpowiedniego – właściwego żywienia, swobody ruchu, właściwej i skutecznej opieki medycznej naraził je na cierpienia fizyczne i psychiczne, a u dwóch psów (K. i C.) doprowadził do schorzeń i wynaturzeń opisanych w części dyspozycyjnej rozstrzygnięcia wyroku – podczas gdy z okoliczności sprawy i ustaleń postępowania dowodowego wynika przeciwnie, że oskarżony na miarę środków materialnych oraz zdolności funkcjonowania i uświadomienia społecznego zapewnił ww. psom warunki i utrzymanie nie stanowiące drastycznego odstępstwa od zwyczajów miejscowych związanych z postępowaniem ze zwierzętami tego gatunku (rodzaju);

a podnosząc wskazane zarzuty wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację oskarżyciel posiłkowy substydniarny wniósł o uznanie, iż zarzuty apelacji i ich wnioski końcowe nie są zasadne, a w konsekwencji o utrzymanie w mocy wyroku sądu rejonowego i o zasądzenie od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego substydniarnego kosztów procesu (w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych) za instancję odwoławczą.

Sąd okręgowy zważył:

apelacje są zasadne.

Kwestionowane przez skarżących ustalenia faktyczne sądu I instancji w istocie są tego rodzaju, że nie mogą zostać zaakceptowane, bowiem oskarżonemu przypisano znęcanie nad zwierzętami w okresie od 2005 roku do końca maja 2011 roku, zaś ustalenia faktyczne uzasadnienia zaskarżonego wyroku biorą swój początek w styczniu 2011 roku (k.475). co za tym idzie sąd I instancji nie poczynił ustaleń faktycznych odnośnie znacznej części czynu przypisanego. Znajduje zatem uzasadnienie i formułowany przez oskarżonego wniosek dowodowy (k.557) zmierzający do wykazania w jaki sposób zajmował się zwierzętami w całym zarzucanym mu okresie.

Jeśli chodzi o ustawowe znamiona przestępstwa przypisanego oskarżonemu należy zaakceptować pogląd – forsowany w obydwu apelacjach - zgodnie z którym przestępstwo znęcania się nad zwierzętami określone w art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt może być popełnione tylko umyślnie i to wyłącznie z zamiarem bezpośrednim. Użyte w definicji z art. 6 ust. 2 tej ustawy sformułowanie pozwala na jednoznaczne przyjęcie, iż za przestępstwo znęcania się nad zwierzętami odpowiada nie tylko osoba, która osobiście zadaje ból lub cierpienie zwierzęciu, ale również ten, kto świadomie dopuszcza do zadawania przez inną osobę bólu lub cierpienia zwierzęciu. Znęcaniem się jest natomiast każde z wymienionych w art. 6 ust. 2 ustawy sposobów bezpośredniego postępowania

w stosunku do zwierzęcia, które muszą być objęte zamiarem bezpośrednim sprawcy, zamiar odnosi się więc do samej czynności sprawczej, a nie do spowodowania cierpień lub bólu. Dopuszczanie polega w praktyce na nie przeciwdziałaniu, czyli przyzwoleniu i jest świadome, gdy sprawca zdaje sobie sprawę z następstw swego zachowania się, czyli że inna osoba zachowa się w jakikolwiek sposób wskazany w ust. 2 art. 6 (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 16 listopada 2009 roku, V KK 187/09). Wykaz zamieszczony w ust. 2 art. 6 ustawy o ochronie zwierząt, przedstawia typowe wypadki znęcania się. W przepisie tym zawarta jest jednakże otwarta definicja znęcania się nad zwierzętami, na co wskazuje użyty w tym przepisie zwrot "w szczególności". Należy więc uznać, że za znęcanie się nad zwierzętami może być uznane każde zadawanie, lub dopuszczenie do zadawania bólu lub cierpienia nawet, gdy zachowanie to nie zostało wymienione wprost w żadnym z punktów tego przepisu, który jednakże przedstawia typowe wypadki znęcania się. Należy natomiast podkreślić, że jeżeli zachowanie wyczerpuje opis któregoś z punktów, to Sąd nie musi już ustalać, że spowodowało ono ból lub cierpienie, gdyż to sam ustawodawca przesądził, że zachowania w tych punktach wymienione są znęcaniem się, czyli powodują ból lub cierpienie. Znęcaniem jest więc każdy z wymienionych w art. 6 ust. 2 ustawy sposobów bezpośredniego postępowania w stosunku do zwierzęcia, które muszą być objęte zamiarem bezpośrednim sprawcy, zamiar odnosi się więc do samej czynności sprawczej, a nie do spowodowania cierpień lub bólu. Dopuszczanie polega w praktyce na nieprzeciwdziałaniu, czyli przyzwoleniu i jest świadome, gdy sprawca zdaje sobie sprawę z następstw swego zachowania się, czyli że inna osoba zachowa się w jakikolwiek sposób wskazany w ust. 2 art. 6 ustawy o ochronie zwierząt.

Sąd I instancji stanął na stanowisku, iż sprawca znęcania działać może także w zamiarze ewentualnym odwołując się w tym zakresie do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 1976 roku (VI KZP 13/75) – czyli Wytycznych wymiaru sprawiedliwości i praktyki sądowej w zakresie prawnokarnej ochrony rodziny odnoszących się w tym zakresie do art.184 dkk. Linia orzecznicza do obecnie obowiązującego art.207§1 kk nie pozostawia wątpliwości, iż znęcanie to przestępstwo umyślne, które może być popełnione w zamiarze bezpośrednim (tak Sąd Najwyższy m.in. w wyroku 13 września 2005 roku, WA 24/05 czy wyroku z 11 lutego 2003 roku IV KKN 312/99).

Stosując zatem wykładnię systemową odnośnie pojęcia znęcania wskazać należy, że dla jego przyjęcia konieczne jest ukierunkowanie sprawcy na zadawanie bólu czy cierpień oraz akceptacja świadomości wywołania takiego skutku (podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy jeszcze w czasie obowiązywania rozporządzenia Prezydenta RP z 7 kwietnia 1932 roku – w wyroku z 7 kwietnia 1932 roku, II K 114/32).

W świetle powyższego nie można zatem uznać za znęcanie nieudolnych prób udzielenia pomocy lekarskiej zwierzęciu nawet jeśli ta nieudolność wynikająca bądź z poziomu intelektualnego bądź warunków bytowania prowadzi do wzmożenia cierpień zwierzęcia. Trafna w tym zakresie pozostają argumentacja apelacji oskarżyciela publicznego (k.509-512), której powielanie w tym miejscu w całości wydaje się zbędne, zwłaszcza, iż stronom znana jest treść tejże argumentacji. Godzi się jedynie wyeksponować, iż ocena trybu sprawowania pieczy nad zwierzęciem winna być skuteczniana zawsze indywidualnie i w aspekcie poziomu życia i warunków bytowania osoby zwierzęciem się zajmującej. Podobnie jak małe dzieci pozostające pod władzą rodzicielską żyją na takim poziomie jak ich rodzice, tak też nie można warunków bytowania zwierząt oceniać w oderwaniu od warunków bytowania osób, które zwierzętami się zajmują. Takiej oceny zaś sąd I instancji nie przeprowadził, zaś charakter zachowań oskarżonego weryfikował w świetle wiedzy post factum opierając się w głównej mierze na treści opinii weterynaryjnych. Wskazanej oceny sąd I instancji dokona po ponownym rozpoznaniu sprawy i uzupełnieniu materiału dowodowego.

Na podstawie art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (Dz.U. nr 16 poz. 124 ze zm.) oraz § 14 ust. 2 pkt 4, §2 ust.3 i § 19 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. nr 164 poz. 1348, ze zmianami), zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz adwokata R. Ś. 619,92 złotych tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym.